

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 19. februar 2010
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2009-730-0995
Dok.: RAJ41297

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 11 vedrørende forslag til lov om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Ny politiklageordning m.v.) (L 88), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 25. januar 2010. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Brian Mikkelsen

/

Lars Hjortnæs

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 11 vedrørende forslag til lov om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Ny politiklageordning m.v.) (L 88):

”Hvorledes adskiller den foreslåede ordning sig fra Amnesty Internationals forslag, og hvad er baggrunden herfor?”

Svar:

I marts 2008 afgav Amnesty International en rapport om ”Behandling af klager over politiet i Danmark”. Rapporten indeholder en række anbefalinger om indretningen af politiklagesystemet – herunder oprettelse af et nyt uafhængigt klageorgan.

Den foreslåede ordning, der indebærer etablering af en ny uafhængig myndighed, er på mange områder i tråd med de anbefalinger, som Amnesty International er kommet med i sin rapport.

Nedenfor gennemgås de væsentligste punkter i Amnesty Internationals forslag om et nyt politiklageorgan sammenholdt med den politiklagesmyndighed, som lovforslaget lægger op til.

1. Amnesty International anbefaler bl.a., at den eksisterende politiklagnævnensordning erstattes af et uafhængigt klageorgan med myndighed til at undersøge og afgøre klager over politiet. Klageorganet skal være uden forbindelse eller sammenhæng institutionelt, strukturelt eller på anden vis med politiet eller anklagemyndigheden.

Herudover anbefaler Amnesty International, at det uafhængige klageorgan skal have mulighed for at fremsætte anbefalinger til en uafhængig anklagemyndighed om en sags videre forløb.

Det fremgår af lovforslaget, at Politiklagesmyndigheden i sin virksomhed skal være fuldstændig uafhængig af politiet og anklagemyndigheden, og at Politiklagesmyndigheden heller ikke med hensyn til bevillinger og andre økonomiske forhold, personale og IT skal være underlagt politiet og anklagemyndigheden.

I adfærdsklagesager – dvs. klager over politifolks adfærd i tjenesten, f.eks. klager over hårdhændet behandling eller myndighedsmisbrug i forbindelse med en ransagning – skal Politiklagesmyndigheden både undersøge og træffe afgørelse i sagen.

Politiklagemyndigheden skal efter forslaget efterforske straffesager mod politipersonale. I forhold til efterforskningen af en konkret sag vil Politiklagemyndigheden ikke være underlagt anklagemyndigheden, men Politiklagemyndigheden vil skulle følge Rigsadvokatens generelle forskrifter og direktiver om behandlingen af straffesager.

Når Politiklagemyndigheden har færdigefterforsket en straffesag sender Politiklagemyndigheden sagen til statsadvokaten med henblik på at overveje tiltalerejsning, hvis der er rimelig grund til at antage, at der har været tale om et strafbart forhold. Det foreslås, at Politiklagemyndigheden i den forbindelse udarbejder en redegørelse til statsadvokaten om efterforskningen. Myndigheden har i den anledning ret, men ikke pligt, til at komme med en indstilling om beviserne og sagens juridiske aspekter.

Kompetencen til at tage stilling til tiltalerspørgsmålet i forbindelse med eventuelle strafbare forhold begået af polititjenestemænd ligger hos anklagemyndigheden. Det er således efter forslaget fortsat statsadvokaten, der foretager den strafferetlige vurdering af, om der bør rejses tiltale, og i givet fald afgør, hvilke bestemmelser tiltalen skal angå.

Baggrunden for den foreslåede struktur er, at stillingtagen til tiltalerspørgsmål i alle tilfælde kræver betydelig anklagererfaring og sagkundskab. Det er således Justitsministeriets opfattelse, at tiltalekompetencen i straffesager mod polititjenestemænd – som i alle andre straffesager – ud fra almindelige retssikkerhedshensyn bør henhøre under anklagemyndigheden.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.1.2 og 3.5.2 i lovforslaget og side 202-203 og 209-212 i betænkning nr. 1507/2009 om behandling af klager over politiet.

2. Amnesty International anbefaler endvidere, at det uafhængige klageorgan skal kunne klage til domstolene, hvis ikke anklagemyndigheden efterkommer organets anbefaling.

Efter den eksisterende ordning har politiklagenævnene selvstændig beføjelse til at klage til Rigsadvokaten, hvis statsadvokaten ikke rejser tiltale i en sag.

Udvalget har ikke fundet grundlag for at anbefale, at Politiklagemyndigheden tillægges en tilsvarende selvstændig klagebeføjelse. Udvalget henviser til, at den forurettede i en sag har klageadgang, og at den forurettede må forventes at gøre brug af denne, hvis vedkommende ikke er tilfreds med afgørelsen. Udvalget peger endvidere på, at den nuværende klageadgang alene udnyttes i meget begrænset omfang.

Justitsministeriet har imidlertid fundet, at videreførelse af klageadgangen, således at Politiklagemyndigheden får mulighed for at klage til Rigsadvokaten over statsadvokatens afgørelse af tiltalespørgsmålet, vil bidrage til yderligere at sikre den almindelige tillid til den foreslåede politiklageordning. Efter den foreslåede ordning kan Politiklagemyndigheden således klage til Rigsadvokaten over statsadvokatens afgørelse af tiltalespørgsmålet.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at hensynene bag Amnesty Internationals anbefaling i fornødent omfang er tilgodeset med den foreslåede ordning. Justitsministeriet har derfor ikke fundet grundlag for herudover at foreslå etablering af en særskilt adgang for Politiklagemyndigheden til at kunne indbringe statsadvokatens afgørelse af tiltalespørgsmålet for domstolene.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.5.2 i lovforslaget og side 209-212 i betænkning nr. 1507/2009 om behandling af klager over politiet.

3. Amnesty International anbefaler videre, at det uafhængige klageorgan skal kunne fremsætte anbefaling om at iværksætte disciplinære foranstaltninger.

I dag sker iværksættelse af disciplinære foranstaltninger over for politipersonale på samme måde som for andre ansatte, nemlig efter ansættelsesmyndighedens afgørelse herom i henhold til de gældende regler på området.

Justitsministeriet har ikke fundet grundlag for at ændre herpå i forbindelse med den foreslåede ordning. Justitsministeriet finder det rigtigst, at det alene er den myndighed, der har den ansættelsesretlige kompetence, som tager stilling til, om en medarbejders handling giver anledning til at iværksætte en disciplinær foranstaltning, herunder tager stilling til karakteren af foranstaltningen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3 og 3.1.2 i lovforslaget samt besvarelsen af spørgsmål nr. 18 vedrørende lovforslaget.

4. Amnesty International anbefaler yderligere, at det uafhængige klageorgan skal have kompetence til at behandle alle aspekter af en klage i sager, hvor klagen både vedrører politiets adfærd og politiets dispositioner, men hvor adfærdsklagen udgør den væsentligste del af klagen.

Efter den gældende politiklagenævnsordning har statsadvokaterne og politiklagenævne ikke kompetence til at behandle såkaldte dispositionsklager (f.eks. beslutningen om at indsætte politihunde i en politiaktion).

Efter den foreslåede ordning kan Politiklagemyndigheden behandle en dispositionsklage, hvis der er en nær sammenhæng mellem denne og en adfærdsklage eller anmeldelsen af et strafbart forhold begået af politipersonale. Som eksempel på et tilfælde, hvor der kan tænkes at være en nær sammenhæng mellem en dispositionsklage og en adfærdsklage, kan nævnes beslutningen om at indsætte en politihund i en politiaktion, hvis det må antages, at klagen også går på, at brugen af hunde er sket i chikanøst øjemed eller som led i magtmisbrug fra politiets side.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.3.3 i lovforslaget.